

[Villemoes.]

heller ikke er Beskæftigelse at faa, men den nuværende Handelsstand kan ikke forlange i Tid og Evighed at være alene om Importen til vort Land. Jeg haaber, at der vil blive draget Lære af de Fejl, der indtil Dato er begaaet, og at det vil lykkes i Lands-tinget at faa indført enkelte Ændringer.

Jeg skal hermed slutte, idet jeg for mit eget Vedkommende ønsker at sige, at undvære en Lovgivning paa dette Omraade tør jeg ikke gaa ind for.

Stein: Jeg vil i Tilslutning til mit Partis Ordfører, hvis Udtalelser jeg i enhver Henseende kan tiltræde, knytte nogle Bemærkninger til det foreliggende Lovforslag. Det er fjerde Gang, tror jeg, at man staar over for en Fornægtelse af en Lovgivning som den, der her foreligger, og der er jo, siden man første Gang beskæftigede sig med Sagen, sket væsentlige Forandringer og Forskydninger.

Den højtærede Minister udtalte, at disse Forandringer ikke var af en saadan Art, at man kunde undvære Loven. Jeg er ikke helt enig med ham i saa Henseende. Der er uden Tvivl sket ret betydelige Forskydninger, og jeg tror ikke, man gaar Sandheden for nær, hvis man siger, at den Betegnelse, som det foreliggende Lovforslag vedblivende opretholder, hvorefter det skulde angaa Foranstaltninger til Værn for den danske Valuta, i Virkeligheden er en forkert, en falsk Varebetegnelse. Købeevnen og Forbruget har i den mellemliggende Tid indstillet sig paa en helt anden Linie end den, der var den gældende, da denne Lovgivning indledes, og jeg tror ikke, man med virkelig Styrke eller med tilstrækkelig Begrundelse vil kunne hævde, at en Lov som denne er nødvendig af valutariske Aarsager. Man har ogsaa efterhaanden skudt helt andre Motiver i Forgrunden, dels de handelspolitiske Motiver, dels de beskæftigelsesmæssige, og det er et Spørgsmaal, om man i disse nye Motiver har en tilstrækkelig Begrundelse for vedblivende at opretholde en Lov som denne. Jeg tror det ikke. Der kan nemlig ikke være Tvivl om, at Loven virker uheldigt i mange Retninger, den virker fordyrende, den virker til at holde Priserne oppe, den hemmer den naturlige Tilpasning; den hemmer ogsaa den Foretagsomhed, som skal til, for at vi kan komme ud over de nuværende vanskelige Forhold og frem mod bedre Tider; den rejser Skranker for den Ungdom, som ønsker at komme til og venter paa at komme til at udfolde sine Kræfter. Det er tilmed en

Lov, som appellerer til den hellige Egoisme der, hvor Samfundet vilde være bedst tjent med den sunde Konkurrence.

Naar man hævder, at det er nødvendigt af handelspolitiske Grunde at opretholde denne Lov, vil jeg sige, at de handelspolitiske Formaal, der er Tale om, vil utvivlsomt kunne naas ad andre Veje. Naar man ikke i Øjeblikket har andre Veje, skyldes det, som den ærede Ordfører for mit Parti allerede har fremført, at man ikke paa et tidligere Tidspunkt er gaaet ind paa at tilvejebringe andre Midler til Fremme af de handelspolitiske Formaal, som man ønsker at fremme.

Jeg behøver ikke at sige, at Toldvejen aldrig har været min Vej. Men saaledes som Forholdene har udviklet sig, ligger det saadan, at man maa foretrække denne fremfor den foreliggende Ordning, fordi den giver Mulighed for en friere Udfoldelse af Kræfterne og Mulighed for at disponere inden for den givne Ramme.

Ser man paa det andet Motiv, Beskæftigelsesmotivet, har vi her i Rigsdagen hørt — ganske paa samme Maade, som det er sagt ved andre Lejligheder og paa andre Steder —, at der er skabt en omfattende Beskæftigelse paa Grundlag af denne Lovgivning. Det er vist vanskeligt at komme til Enighed om dette. Sandheden er utvivlsomt den, at Loven har beskæftigelsesmæssigt gavnet i visse Henseender, skadet i andre Henseender, og Resultatet er det meget vanskeligt at opgøre. Men jeg vil under alle Omstændigheder hævde, at det er en saare tvivlsom Ting i Ly af en midlertidig Lov som denne at bygge nye Virksomheder op, der ikke kan staa, naar Loven en Dag falder bort.

Nu skal jeg gerne erkende, at det foreliggende Lovforslag paa forskellige Punkter betegner en Forbedring. Navnlig er der her henvist til den nye § 7 med dens Afviklingsudvalg som en Bestemmelse, der peger i den rigtige Retning. Men det er altid med den Slags Løfteparagraffer saadan, at man ikke rigtig ved, hvor meget de er værd, før senere hen, og deres Værd afhænger i allerhøjeste Grad af den Indstilling, Ministeren har, og af, i hvilken Grad Ministeren stiller sig bag det Arbejde, der her skal gøres. Jeg beklager, at man i Lovforslaget savner et Udtryk for en faktisk begyndende Afvikling, som kunde vise, at Ministeren af et ærligt Hjerte tilstræber en Nyordning, hvorpaa man kan bygge Fremtiden.

Naar man vil tiltræde Tanken om en Afvikling, er det heller ikke rimeligt, at man i samme Lov vedtager en Udvidelse af Mi-